

EXPO

Vlaamse miniaturen

KBR·

Koninklijke Bibliotheek van België

Driemaandelijks contactblad
Jaargang 8, Nummer 23
September 2011

Verantwoordelijke uitgever: Patrick Lefèvre - Algemeen directeur - 02/519.53.00 - pr@kbr.be

VLAAMSE MINIATUREN: TWEE INSTELLINGEN, ÉÉN TENTOONSTELLING

De Koninklijke Bibliotheek van België en de Bibliothèque nationale de France organiseren voor het eerst in hun geschiedenis samen een tentoonstelling die u de kans biedt om in totaal meer dan 140 unieke en uiterst kostbare verluchte handschriften van dichtbij te bewonderen. Sommige van deze documenten zijn al meer dan 50 jaar niet meer tentoongesteld, andere werden zelfs nog nooit aan het publiek getoond... De originele scenografie van de tentoonstelling heeft niet alleen oog voor de stukken zelf, maar belicht ook uitgebreid de context waarin de handschriften tot stand zijn gekomen. U zult gaandeweg dieper doordringen in een prachtige middeleeuwse fantasiewereld die bevolkt wordt door helden en legenden en waar

Alexander de Grote, Lancelot, Karel de Grote of de fee Melusine zij aan zij staan afgebeeld met gevleugelde draken, Reinaart de Vos en schitterende eenhoorns.

belangstelling zal kunnen rekenen. Onze Franse collega's verwoorden het op hun website als volgt (vrij vertaald): we durven wedden dat niet alleen de handschriften op reis zullen gaan, maar dat hun heen-en-weergereis de bezoekers tot voorbeeld zal strekken!

Het lijkt geen twijfel dat een zo buitengewone tentoonstelling op een al even uitzonderlijke

Patrick Lefèvre
Algemeen directeur

DE VLAAMSE MINIATUUR: HOOGTEPUNT VAN HET HANDGESCHREVEN BOEK

U kent de 15de eeuw, ook wel de Bourgondische Eeuw genoemd, wellicht als de eeuw van de gotische kerken, de schilderkunst van de Vlaamse Primitieven, de wandtapijten of de prachtige

Vlaamse polyfone muziek, maar wist u dat het ook de Gouden Eeuw van de Vlaamse miniatuurkunst was? Het aanbrenge van afbeeldingen of verluchtingen in handschriften was een echte kunst op zich en had nooit eerder zo'n hoog niveau bereikt. Vanaf het aantreden van Jan zonder Vrees (1404) tot de dood van Maria van Bourgondië (1482) waren rijke steden als Brugge, Gent, Brussel, Valenciennes, Rijsel of Doornik echte kweekvijvers van ambachtslieden, kopiïsten, boekbinders en miniaturisten. De Bourgondische vorsten waren bijzonder geïnteresseerd in kwalitatief hoogstaande kunstvormen en vroegen de meest getalenteerde verluchters om opdrachten voor hen uit te voeren. Miniaturisten als Lieven Van Lathem, Simon Marmion, Willem Vrelant, Jehan de Tavernier of de Meester van Wavrin waren in de 15de eeuw even vertrouwde namen als Rogier Van der Weyden, Hans Memling, Josquin Desprez of Guillaume Dufay. Het waren

stuk voor stuk gerenommeerde kunstenaars die onvermoeibaar werkten aan het illustreren van kronieken, devotietraktaten, ridderromans of traktaten over de jacht. In het spoor van de Bourgondische vorsten plaatsten ook hertogelijke families, ridders, geestelijken en de stedelijke bourgeoisie bestellingen bij de beste miniaturisten.

PRAKTISCHE INFORMATIE

Postadres:
Koninklijke Bibliotheek van België
Keizerslaan 4 - B-1000 Brussel

Ingang voor het publiek:
Kunstberg of Keizerslaan 2

Algemene leeszaal:
Van maandag tot vrijdag, van 9 tot 19 uur
Zaterdag van 9 tot 17 uur
Gesloten op zon- en feestdagen

Tentoonstellingen:
Van maandag tot zaterdag, van 10 tot 17 uur
Gesloten op zon- en feestdagen

Onthaal:
02/519.53.11 - info@kbr.be

Persdienst:
02/519.53.98 - pr@kbr.be

Educatieve dienst:
02/519.53.72 - educdien@kbr.be

Website: www.kbr.be

TENTOONSTELLING VLAAMSE MINIATUREN

CURATOREN

Bernard Bousmanne en Sara Lammens

INLICHTINGEN

www.kbr.be

Koninklijke Bibliotheek van België | Keizerslaan 2 | 1000 Brussel
+32-(0)2-519.53.11 | miniatures@kbr.be

OPENINGSUREN

Van 30.09.2011 tot 30.12.2011
Open op ma, di, do, vrij en zat van 9 tot 17 uur
Open op woe van 9 tot 20 uur
Gesloten op zon- en feestdagen en op 26.12.2011

TICKETING

Ticketverkoop via FNAC of ter plaatse (Ticket Fnac - 0900 00 600 - € 0,45 / min)
€ 7 individuele bezoekers
€ 5 studenten, leerkrachten, 60-plussers en groepen van meer dan 10 personen
€ 3 -18 j
Gratis -12 j

RONDLEIDINGEN EN WORKSHOPS

+32-(0)2-519.53.72
educdien@kbr.be

KBR·

Website : www.kbr.be - ISSN 1782-2068

De verzoeking van Eva

Het embleem van de tentoonstelling is een afbeelding van *Eva in het aards paradijs*, geïnspireerd op een passage uit het boek *Genesis*. Deze figuur van een tijdloze schoonheid van de 'eerste vrouw', geschilderd in haar naaktheid op het moment van de zondeval, is afkomstig uit een exemplaar van het *Livre des sept âges du Monde*, dat rond 1460 werd gekopieerd. De miniatuur is het werk van Simon Marmion (ca. 1425-1489) uit Amiens die door zijn collega's terecht als de 'Prins der verluchters' werd beschouwd.

Catalogus

De Koninklijke Bibliotheek van België en de Bibliothèque nationale de France geven een catalogus uit in het Nederlands en het Frans. De catalogus telt 450 pagina's en 320 kleurenillustraties. Er werkten 20 specialisten uit de hele wereld aan mee.

Het boek in zijn context Buitengewone 'bruiklenen'

Om de Vlaamse verluchting in haar historische en socioculturele context te kunnen plaatsen, hebben verschillende bibliotheken en musea erin toegestemd prestigieuze werken, echte topstukken uit hun collecties, uit te lenen. Zo krijgt u de kans om de portretten van de bekende bibliofiel en diplomaat Lodewijk van Gruuthuse en van de Bourgondische hertog Filips de Goede, geschilderd naar Rogier van der Weyden (Brugge, Groeningemuseum), te bezichtigen, of ook het beeld van Maria Magdalena, een emblematisch werk van de Brusselse beeldhouwer Jan Borman (Brussel, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis), het schilderij *Fête champêtre à la cour de Bourgogne* (Dijon, Musée des Beaux-Arts) en het *Tweeluik met Maria en de Nood Gods*, toegeschreven aan het atelier van Simon Marmion (Brugge, Groeningemuseum). Naast dit alles kunt u ook privileges, archiefdocumenten, middeleeuwse muntstukken en de opmerkelijke – en schitterende – 'speelkaarten' van de *Meister der Spielkarten*, die door de miniaturisten als model werden gebruikt (Parijs, Bibliothèque nationale de France, Prentenkabinet), bewonderen.

Randactiviteiten

Er worden heel wat randactiviteiten voorzien zoals een concert, een internationaal colloquium, rondleidingen, educatieve projecten, workshops en nocturnes. Daarenboven geeft de Koninklijke Bibliotheek samen met Musique en Wallonie een cd uit met middeleeuwse muziek, ingezongen door de Capilla Flamenca. De Educatieve dienst werkt samen met de jonge illustrator Arnaud Stouffs aan een nieuw boek voor kinderen over miniaturen. Dit boek is het eerste in een nieuwe reeks kinderboeken die door de Educatieve dienst wordt gelanceerd. Het wordt een rijkelijk geïllustreerd boekje dat kinderen vanaf 6 jaar toelaat op een speelse manier de Bibliotheek, haar verzamelingen of een van haar tentoonstellingen te ontdekken.

Rondleidingen en workshops

We bieden zowel aan groepen als aan individuele bezoekers heel wat activiteiten aan. Voor schoolgroepen en culturele verenigingen voorzien we rondleidingen en workshops. Er zijn uiteraard de klassieke rondleidingen, waarvoor u nu al kunt reserveren, maar er is ook een op maat gemaakt aanbod voor schoolgroepen. Voor de 2de en de 3de graad van het lager onderwijs hebben we de rondleiding *Perkament, handschrift, miniatuur*. De leerlingen ontdekken de wondere wereld van het handschrift in een interactieve rondleiding door de tentoonstelling en sluiten af met een zoekopdracht tussen de tentoongestelde werken. Voor het secundair onderwijs wordt de rondleiding *De 15de eeuw: uit de middeleeuwen groeit de renaissance* georganiseerd. Aan de hand van de voorgestelde handschriften gaan de leerlingen terug in de geschiedenis en komen ze meer te weten over het leven en de maatschappij in de 15de eeuw en over hoe die wereld in de handschriften weerspiegeld wordt. Verder zijn er ook workshops. In *Het handschrift van A tot Z* kunnen zowel kinderen als volwassenen te weten komen hoe een handschrift wordt gemaakt en welke materialen ervoor nodig zijn. We werken in deze workshop met echt perkament, u komt te weten waarom sommige kleuren onbetaalbaar zijn en ondervindt aan den lijve wat monnikenwerk écht betekent. Voor individuele bezoekers en families met kinderen hebben we stages en vertelnamiddagen.

Internationaal colloquium *New Perspectives on Flemish Illumination*

In samenwerking met *Illuminare – Studiecentrum voor middeleeuwse Kunst* (Katholieke Universiteit Leuven) en het *Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium* (KIK-IRPA) organiseren de Koninklijke Bibliotheek van België en de Bibliothèque nationale de France een internationaal colloquium. Onder de titel *New Perspectives on Flemish Illumination* legt het colloquium de nadruk op alle aspecten van de Vlaamse verluchtingskunst van de 15de eeuw. Tegelijk wordt een link gelegd naar andere kunst disciplines zoals de beeldhouwkunst of de schilderkunst van de Vlaamse Primitieven. Tijdens dit evenement, waaraan de grootste specialisten van de laatmiddeleeuwse kunst hun medewerking verlenen, komen ook de rol van de opdrachtgevers en de persoonlijkheid van de lezers aan bod. Het colloquium vindt plaats op 16, 17 en 18 november 2011 in de Koninklijke Bibliotheek van België.

